

Kishíró

TORDASI

2004. február
E-mail: tordas@hu.inter.hu

ÖNKORMÁNYZATI LAP

XVI. évfolyam 1. szám
Internet: www.tordas.hu

Farsang

„Ismersz-e a boldog falunál jobb helyet?” – kérdezte kétezer évvel ezelőtt egy víg kedélyű, borivó, vidám ember, egy Horatius nevű költő. Azt mondják, akik értenek hozzá, hogy tudott valamit. Ha mást nem, hát verset írni meg bort inni. Én úgy gondolom igaza van: a boldog falunál nincs jobb hely a világon!

Mit is lehet kívánni tehát a farsang, a vidámság idejére mindannyiunknak? A borivó költő mellé egy másik költő gondolatával lehetne ezt összefoglalni. Csokonai Vitéz Mihály így ír az egyik versében:

„A vígasság minden ábrázatban üljön,
A jókedv a boros kancsóba kerüljön.
Aki haza készül vagy pedig szomorú,
Fejébe fonassék tövisből koszorú.
De aki másokkal örvendezve múltat,
Firól fira szálljon benne az indulat,
Hogy unokái is mondhassák, ha meghólt,
Az én jámbor apám víg szívű ember volt.”
Jó farsangolást!

Petőfi Sándor

A XIX. század költői

*Ne fogjon senki könnyelműen
A húrok pengetéséhez!
Nagy munkát vállal az magára,
Ki most kezébe lantot vesz.
Ha nem tudsz mást, mint eldalolni
Saját fájdalomad s örömed:
Nincs rád szüksége a világnak,
S azért a szent fát félretedd.*

*Pusztában bujdosunk, mint hajdan
Népével Mózes bujdosott,
S követte, melyet isten küldé
Vezérül, a lángoszlopot.
Újabb időkben isten ilyen
Lángoszlopoknak rendelé
A költőket, hogy ők vezessék
A népet Kánaán felé.*

*Előre hát mind, aki költő,
A néppel tűzön-vízen át!
Átok reá, ki elhajtja
Kezéből a nép zászlaját.
Átok reá ki gyávaaságból
Vagy lomhaságból elmarad,
Hogy míg a nép küzd, fárad, izzad,
Pihenjen ő árnyék alatt!*

*Vannak hamis próféták, akik
Azt hirdetik nagy gonoszan,
Hogy már megállhatunk, mert itten
Az ígéretnek földje van.
Hazugság, szemtelen hazugság
Mít milliók cáfolnak meg,
Kik nap hevében, éhen-szomjan,
Kétségbeesve tengenek.*

SAJNOVICS JÁNOS
ÁLTALÁNOS ISKOLA

TORDAS

TORDAS KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA

„Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe, s fiadnak
Hagyd örökül ha kihunysz: A HAZA MINDEN ELŐTT.”
(Kölcsey Ferenc)

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt és Családját
2004. március 15-én (hétfőn) délelőtt 10 órára

a Petőfi Sándor Művelődési Házba,
ahol ünnepi műsorral tisztelgünk az

1848-49-es forradalom és szabadságharc
hősei előtt.

Ünnepi beszédet mond:

Toman József

Tordas Község Önkormányzatának képviselője és Kulturális
Bizottságának elnöke

*Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!*

*És addig? addig nincs megnyugvás,
Addig folyvást küszködni kell. –
Talán az élet, munkáinkért,
Nem fog fizetni semmivel,
De a halál majd szemeinket
Szelíd, lágy csókkal zárja be,
S virágkötéssel, selyempárnán
Bocsát le a föld mélyibe.*

A képviselő-testület jegyzőkönyvéből

A képviselő-testület az elmúlt év **december 16-án és január 27-én** tartott ülést.

December 16-án az ivóvíz és csatorna díjak, valamint a szemétszállítási díjak megállapításáról volt szó.

Az **ivóvíz és csatornaszolgáltatás** díját az infláció és az ÁFA emelkedése miatt az alábbiak szerint állapította meg:

a./ a közüzemi vízi-közműről szolgáltatott ivóvíz díja (Ft/m ³):	
– közületi fogyasztók esetében	247 Ft + ÁFA
– lakossági fogyasztók esetében	165 Ft + ÁFA
b./ a csatornaszolgáltatás díja (Ft/m ³):	
– közületi használók esetében	257 Ft + ÁFA
– lakossági használók esetében	136 Ft + ÁFA

Szemétyűjtés és szállítás díja tekintetében a képviselő-testület emelést határozott el. 2004-ben komoly anyagi ráfordítással (pályázati pénz és önerőből összesen 3.500.000 Ft-ért vásárolt szemétyűjtő edényeket. Ezen edények kiosztására a napokban kerül sor. Az átvétel során mindenki anyagi felelőséggel veszi át a kukákat, az edényzet az adott ingatlan része, a szemét kihelyezése április májusban már csak ebben történhet.

A szemétszállítás díját a képviselő-testület ÁFA-san 6500 Ft/lakóingatlan, illetve több kukaedény esetén annyiszor 6500 Ft, amennyi kukát igényel valaki. Konkrét felmérés és tapasztalat alapján azonban a háztartásokban keletkező kommunális hulladék mennyisége nem haladja meg a rendeletünkben meghatározott heti 120 liter mennyiséget.

Közületek esetén az évi díj 12.000 Ft, amely heti két kukaedény kommunális hulladék keletkezését feltételezi. E mennyiségbe eddig az összes közület, vállalkozás belefért.

Óreghegyen a szemétszállítás díja 9 hónapra vetítetten jelenik meg, a szemét gyűjtése március 1-jével kezdődik.

Január 27-én a képviselő-testület a művelődési ház munkájának értékelésével, 2004 évi terveivel, és a 2004 évi pénzügyi tervezettel foglalkozott.

A **művelődési ház munkájának értékelése** során megállapította, hogy a ház munkájában alapvető hiba, hiányosság nem merült fel. Egyik műsor, rendezvény jobban sikerült, a másik rosszabbul, de ez a munka sajátos vonásai közé tartozik. A munka kiegyensúlyozott volt, kiszámítható és jól tervezett. A lakosság várta a programokat, mindenki megtalálhatta a neki

való, neki tetsző rendezvényt. A programokban volt frissítés, volt újdonság (tánc tábor) volt megreformált rendezvény (Hangya napok). Jellegzetessége volt a munkának a néptánc és az azzal kapcsolatos rendezvények (Pillikék, tánc ház). A Pillikék tánc csoport lassan kinövi a művészeti iskola kereteit, ezért azzal már számolni is kell a jövőben.

A ház propaganda munkájában többet és jobban kell tenni.

A 2004 évi programokat átbeszélte, biztosságával megvizsgálta és, külső szervekkel egyeztetve, akik javaslatokat adtak az összeállításához. Fontos a programok szervezési színvonalának emelése. A programok száma és változatossága megfelelő. Felvetődött, hogy az augusztus 20-ai programok, a falunap szervezése maradjon a régi formában, vagy legyen azon változtatva. Erről döntés nem született.

Javasolta a testület, hogy jobban és összefogottabban kell a Hangya napokat megszervezni, és gondolnunk kell a május 1-jén életbe lépő EU tagságunkra is. A ház elsősorban a koordinációs szerep növelésére törekedjen.

2004 évi költségvetési tervet súlyos problémákat hozott a felszínre. Az elmúlt évben még majd 20 milliós többlettel rendelkező költségvetés közel 10 milliós forintos hiánnyal zárult. Az elmúlt évben vállalt kötelezettségek, a bevételek bizonyos mértékű csökkenése, az állami támogatás aránytalanul alacsony növekedése olyan mértékű szigorítások bevezetését feltételeznék, amely mellett működni nem lehet, nem beszélve a nagymértékű színvonalbeli visszaeséséről.

Az állami támogatás mintegy 5 millió forinttal emelkedett, a saját bevételek szabadon felhasználható része pedig csökkent. Nőt az elmúlt években a közalkalmazottak, köztisztviselők bére, amelynek kompenzálása a plusz 5 millió forintba került bedolgozásra, és amelyből a béremelés csupán közel 3 millió forintot emészt fel, és nőtt az intézmények fenntartási, működtetési költsége is. Mindez összességében negatív értékjelű bevétel és kiadási oldalt jelent.

A tervet első tárgyalása alapján a nehéz gazdálkodási év elé nézhetünk, valószínűleg működési hitel felvételének gondolatával. A végleges költségvetésről a testület februárban dönt.

Egyéb ügyeket is tárgyalt a testület, amelyekről az információban olvashatnak.

Az országgyűlési képviselő üzeni

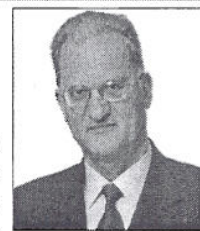
Mi van a pénztárcánkban a 2004. évben?

I. Decemberben megszületett a 2004. évi költségvetés. Ez mindig a legfontosabb munka a parlamentben, de soha ilyen kemény vita nem zajlott róla, mint most. Míg a Fidesz-vezette kormány eddig utolsó, akkor két évre szóló költségvetési vitája kapcsán 851 módosító indítvány született, addig most akkora volt az elégedetlenség a költségvetés benyújtott tervezetével, hogy csaknem 1600 módosítást javasoltak a ház minden oldaláról a képviselők. Mi ennek az oka?

A rendszerváltozás kezdete óta folyik a vita arról, hogy milyen legyen Magyarország gazdasági rendszere. Két nézet áll szögesen ellentétben egymással. Az egyik szerint társadalmilag szabályozott piacgazdaságot építünk, a másik szerint korlátozások nélküli szabadpiacot. Ez az egyik alapvető különbség a pártok között és nem a tartalmában egyre homályosabb – jobb vagy baloldaliság. Ebből a szempontból a nálunk most jobboldalinak nevezett pártok és az MSZP egy része is a társadalom javára is tekintettel levő szociális piacgazdaság híve, míg az SZDSZ és az MSZP tőkés tagozata a liberális gondolkodás jegyében a lovak közé hajtaná a gyeplőt. Ebben az esetben – az ún. szabad piacon ugyanis a gazdagok és erősek, vagyis a rendszerváltás eddigi nyertesei nagy előnnyel indulnak.

Ugyanakkor azonban a nagy országok és különösen a világot lenyelő nemzetközi nagyvállalatok uralkodnak egész Magyarország felett. Ez az, amikor a köztársaság úgy működik, mint egy részvénytársaság, vagyis aki több pénzt fektet bele, azé a nagy nyereség.

Most azért vagyunk bajban, mert lejátszódott az, ami sajnos négyévente megtörténik kishazánkban. Elkezd egy kormány építkezni és a másik jön és lerombolja, majd elindul ellenkező irányba. A helyzet azért különösen nehéz, mert a Medgyessy-kormány először két kézzel szórta a pénzt, meghirdette a „jóléti rendszerváltást” és a „több pénzt az embereknek”, majd amikor már az államadósság is soha nem látott módon megugrott, akkor beharangozta a takarékoskosságot, sőt a miniszterelnök kijelentette, hogy „a jóléti állam kora lejárt”. (Ahogy korábban is kimondtam: ez a történelem legrövidebb jóléti állama. Fejfájára azt írhatjuk: „Élt alig egy évet”). Amikor pedig a költségvetési vita eredményeképpen kiderült, hogy jövőre mindenféle adóztatással több pénzt vonnak el az emberektől, mint eddig bármikor, s ennek ellenére nem fog csökkenni a pénzforgalmi hiány, akkor a forint botrányaitól

amúgy is megingott bizalom eltűnt. A nemzetközi pénzügyi bizalmatlanságát tovább fokozta, hogy a parlamenti végszavazás előtt a kormány hirtelen zárolt 35 milliárd forintot az egyes tárcák pénzeiből, s az idei évről maradt további 70 milliárd forint elköltését újabb jóváhagyáshoz kötötte. (A kijelölt új pénzügyminiszter pedig azzal kezdte, hogy újabb 120 milliárd forinttal kívánja csökkenteni az most elfogadott költségvetést.) Ezen kívül, amit mindnyájan nagyon is tudunk, több egymás utáni intézkedéseivel lerombolta a lakáshoz-jutásnak az előző kormányzat idején kialakított rendszerét (előbb a telekárakat 25%-os áfával sújtotta, majd felére csökkentette a hitelplafont, s végül megszigorította és csökkentette a hitelfelvételt). Ezzel a vállalkozók építkezéseinek befagyasztása után a rászoruló, kisebb keresetű családok reményeit is összevágta.

Az államháztartás hiánya közben egyre nőtt, ezért december 17-én a Pénzügyminisztérium is elismerte hosszú ellenkezés után, hogy a hiány nagyobb lesz, mint ahogy korábban tervezte (a 2003-ra tervezett 4,5%-ot most előbb 5,2-re, majd azután gyorsan 5,6-ra teszi). Ez vezetett a pénzügyminiszter menesztéséhez.

II. Felmerül tehát a kérdés: miért romlik Magyarország pénzügyi helyzete, amikor a világ és benne Európa éppen kezd kilábalni a gazdaság hanyatlásának időszakából? És itt az oka annak, hogy miért tettem az előbbi elméleti fejtegetést. A 2002-ben hivatalba lépett kormány ugyanis lerombolta nemzetgazdaságunk eddigi épületét, hogy elsöpörhessen minden korlátot a nagytőke útjából. A még hivatalban levő pénzügyminiszter ezt világosan ki is mondta, amikor úgy foglalt állást, hogy ne az állam lássa el az építkező állampolgárokat lakáshitel-támogatással, hanem az állampolgárok támogassák a tőkés vállalkozásokat azzal, hogy nem kivesznek a bankokból, hanem szépen beteszik oda pénzeszközüket (amit azután a bank forgat meg haszonnal).

Ez a szabadpiaci felfogás azt hangoztatja, hogy a magántulajdonos jobban gazdálkodik, mint az állam, ezért kell magántulajdonba adni (privatizálni) mindent. Tényleg, lehet, hogy jól gazdálkodik, de nem a mi javunkra: lásd az M5 autópálya iszonyatos, arcátlanul drága útdíjait. Ez a szabadpiaci felfogás érvényesül a forint gyengítésében (ami rontja fizetésünk értékét, de javítja a nagyvállalatok exportképességét), az adórendszerben (kiszámolható, hogy a kisjövedelműek egyre erősebben adóznak; s hogy a tőkejövedelmek nőnek, míg a bérjövedelmek csökkennek), s a pénzügyi romlás elleni szigor enyhítésében (a romló pénz is a lakosság újabb adója).

Nem a piacgazdasággal van a baj! Világos, hogy csak a tulajdonos törődik a termelés eredményességével. Azonban éppen azért kell az állam kezében megtartani azokat a területeket, amelyek az egész társadalom alapvető érdekeit szolgálják (pl. az energia-ellátás, az egészségügyi rendszer mindenki számára való elérhetősége, a közoktatás és a kutatásfejlesztés irányítása), mert a társadalom kispénzű tagjainak hozzáférését csak így tudjuk biztosítani az életfontosságú szolgáltatásokhoz.

A politika életünkről szól, hát ne hagyjuk magunkat becsapni, mint ahogy ez legutóbb a személyi jövedelemadó esetében történt, amikor a kisebbségi kormánypárt meghirdette az adócsökkentést, de nem hogy nem tiltakozik az ellen, hanem éppen mélyen hallgat arról, hogy cserébe a kormány megemelte a mindenkit sújtó áfákat.

Ezért kell világossá tennünk, mit jelentenek a szólások mögött meghúzódó tények. Erre törekszem a továbbiakban is.

Januárban – amikor írom ezt az összefoglalót – még nem látható előre, mi történik velünk. Már nem érvényes az ez évre megszavazott költségvetés, összevissza nyilatkozatok pedig csak rontják országunk megítélését. Az azonban, amit eddig leírtam, érvényes lesz akkor is, amikor a csupán havonta megjelenő helyi újság meg tudja jelenteni. Sajnos, ez a helyzet.

Minden választópolgárt szeretettel üdvözlök:

Dr. Kelemen András

A MŰVELŐDÉSI HÁZ HÍREI

Visszatekintő: Az Adventi vasárnapokon rendezett karácsonyváro kis ünnepségek a második alkalommal már sokkal nagyobb közönséget vonzottak. Egyre többen érezzük úgy, hogy ebben a közösségben jó lenni, bensőséges érzéseinket is megoszthatjuk tágabb környezetünkkel.

December 7-én óriási élményben volt részünk Szabó György jóvoltából. Egy fergeteges blues koncertet hallhatott a közönség, olyan nevekkkel, mint *Ripoff Raskolnikov (A)*, *Ian Siegal (UK)*, *Sa: Ke (NL)*. Köszönjük. Így is lehet segíteni, tenni a faluért. Akinek módja és lehetősége van rá, bármikor köszönettel fogadjuk ezt a fajta támogatást.

Január elején a Kulturális Bizottsággal értékeltek a 2003 évi kulturális eseményeket és elkészítettük a 2004 évi munkatervet.

Az értékelés során felvetődött, hogy a jól bevezetett, hagyományos rendezvényeket folytatni érdemes. Új programok beiktatása nem célszerű, már csak a zsúfoltság miatt sem, inkább a meglévők minőségi javítása, karakteressé tétele a cél.

Január 31-én sor került az idei első nagyobb rendezvényre Az asszonykórus a szintén hagyománnyá váló gasztronómiai bemutatóját szervezte, a „FÉRFIAK FŐZTÉK” címmel. Sok férfiembert sikerült beszervezniük és egy jó hangulatú, kellemes szombat délután lett belőle. Köszönjük a „TORDAS TÁNCKÖR” részvételét, jelenlétükkel, szereplésükkel emelték a rendezvény sikerét.

2004 évi további programok:

február 14-én	farsangi bál az ifjúsági klub szervezésében,
február 21-én	az iskola farsangi bálja,
február 28-án	az óvodások farsangi bálja,
március 6-án	ulti verseny,
március 15-én	ünnepi megemlékezés az ált. isk. műsorával,
március 19-26.	Ökvös András festőművész kiállítása,
április 11-én	locsoló bál – Sport Egyesület,
április 23-án	a művészeti iskola zenei és képzőművészeti bemutatója,
április 24-én	autós börze a Veterán Autósok Szövetsége szervezésében,
április 30-án	májusfa állítás és folklór műsor a szabadtéri színpadon,
május 1-jén	majális a sportpályán, este koncert,
május 12-én	Sajnovics nap és madarak és fák napja – a házban diavetítéssel egybekötött előadás a természetvédelemről,
május 22-én	Orbán nap az Öreghegyen,
június 4-6.	Tordasi Kulturális Fórum,
június 15-17.	az iskolai „Comenius program” záró rendezvényei,
június 10-én	veterán autók találkozója,
június 19.	nyugdíjas találkozó,
júl. 31-aug. 7.	az ifjúsági klub nyaralása – ekkor a ház zárva tart,
augusztus 20.	falunap,
augusztus 28.	nyárzáró koncert,
szep. 10-13.	Hangya Napok,
október 2.	szüreti felvonulás és bál,
október 6.	ünnepi megemlékezés az iskola szervezésében,
október 23.	ünnepi megemlékezés az iskola szervezésében,
november 5-12.	képzőművészeti kiállítás,
nov. 28-dec. 19.	Adventi Ünnepi Játékok, karácsonyi kiállítás,
december 5.	Mikulás várunk.

Folyamatos programjainkra továbbra is várok minden korosztályt. Úgy mint kedd és csütörtöki napokon a mozogni vágyókat, pénteken és szombaton este az ifjúságot, szombat délutánonként játszótérre a gyerekeket.

Remélem mindenki talál kedvére való programot, és minél többen eljönnek ezekre!

Bediné Németh Márta

HÍREK, INFORMÁCIÓK, PROGRAMOK

Tájékoztató a csatornázásról

Az OTP LTP szerződések adategyeztetése folyik, amelyben a települések összevetik a kötékek névsorát a Pénztár nyilvántartásával.

Ezt követően nyitja meg az OTP LTP az elő-takarékossági számlákat. (Mint ahogy azt már korábban jeleztem, a lakosok és a jogi személyek névre szóló értesítést kapnak a befizetések rendjéről.)

A lakosok szerződéspéldányait a többi fél (önkormányzat, alapítvány, társulat) folyamatosan írja alá, ezt követően azok is visszaküldésre kerülnek.

A hitelszerződés aláírásra előkészítettük, az aláírás az OTP LTP listák egyeztetését követően történik meg. (A kölcsönt az LTP megtakarításokból fizetjük majd vissza.)

Folyamatosan tárgyalunk a FEJÉRVÍZ Rt-vel az üzemeltetés feltételeiről.

A közbeszerzési eljárás lezárult, a fővállalkozói szerződést a GEOTOR Kft-vel megkötöttük, a munkaterület átadása megtörtént. A műszaki ellenőr az ALBA GEOTRADE Kft. lesz. Jelenleg a kiviteli tervek készítése zajlik. Az érdemi munkák tavasszal, a jó idő beálltával, kezdődnek.

Kuna Ferenc
Társulati elnök

A képviselő-testület a helyi adóról szóló rendeletét ugyan módosította, de az adótételek tekintetében növelést nem hajtott végre.

A helyi adóban a gépjárműadó tételeinél történt emelés, amelyet azonban törvény és nem a helyi rendelet, írt elő. A gépjármű adó tétele személygépkocsiknál emelkedett, mégpedig minden megkezdett 100 kg után 1200 Ft-ra (800 Ft volt).

A helyi adórendelet módosítására elsősorban az európai uniós jogharmonizáció miatt került sor.

A képviselő-testület rendeletében február 1-jei hatállyal új étkezési hozzájárulási díjakat állapított meg, az alábbiak szerint:

A gyermekétkeztetés ételmezési nyersanyagköltségének egy napra és egy ellátottra jutó összege:

– óvoda (tízórai, ebéd, uzsonna) **132,- Ft**
– menza **160,- Ft**

A gyermekétkeztetés ételmezési nyersanyagköltségének egy napra és egy ellátottra jutó összege: **189,- Ft**

15 % ÁFA kerekítve összesen

– óvoda (tízórai, ebéd, uzsonna)
132,- Ft + 20,- Ft = **152,- Ft**
– menza 160,- Ft + 24,- Ft = **184,- Ft**

A felnőtt étkeztetés ételmezési nyersanyagköltségének egy napra és egy ellátottra jutó összege: **189,- Ft**

Fizetendő térítési díj összege:

189,- Ft + 29,- Ft = **218,- Ft**

A képviselő-testület pályázatot írt ki a művelődési ház igazgatói állásra, mert *Bediné Németh Márta* öt éves határozott idejű megbízása április 30-ával lejár.

Pályázatot írt ki továbbá a házi orvosi álláshely betöltésére. *Dr. Gyöngyösi Ildikó* nyáron már Budapesten kíván dolgozni, egyéni céljai, jövődöbeli munkája a fővárosba szölytja. Kérését a testület megértette, bár roppantul sajnálja, de a pályázatot ki kellett írni.

Az éves szemétszállítási díjak beszédése egyre körölményesebb.

A csekken történő befizetés olyan mértékben drágítaná meg a rendszert, hogy a ráfizetés lényegesen nőne, míg a mostani személyes beszédés nehézkes, egyesek megalázóan viselkednek a hivatal dolgozójával. Többször vissza kell menni egy-egy helyre, mert vagy pénz nincs, vagy akarat a számla kiegyenlítésére.

Mindezek jobbítása érdekében bevezetjük, hogy hetente szerda délutánonként, ügyfélfogadási időben (13-16.30 óráig) a polgármesteri hivatalban a befizetés megoldható.

MEGHÍVÓ!

„Közeli helyeken, dombokon, hegyeken”

**2004 február 14-én, Valentin napjában,
farsangi bál lesz a művelődési házban,
úgy nyolc óra magasságában.**

„Ha éhes vagy és fáradt”, aludj előtte párat, mert ott nincs helye a búnak, és annak aki fáradt.

Vár rád kaja, a sok pia, rengeteg ismerős, és tánc hajnalig. Hangulatfelelős a METEOR zenekar, ki egész éjjel a nótákat húzza.

Éjfélkor menetrend szerint, kisorsolásra kerül a tombola, majd tovább tombol a tánc és zenebona.

Beöltözni nem kötelező, de ajánlott, ötletes jelmezért ajándék vár ott.

Az élet úgylis 1 rohadt kiszavazó show, de meglátod ez felülmúl minden valóság-show-t.

Ui.:

- Kezeket a paplan fölé, éljenek a fiatalok!
- Kockázatok és mellékhatások tekintetében kérdezd meg orvosodat és gyógyszerészedet, mert Ők is ott lesznek.
- 12 éven aluliaknak csak nagykorú felügyelete mellett ajánlott!

Szeretettel várunk:

a tordasi ifjúsági klub tagjai

Belépő 500 Ft, ha többet adsz, azt tisztelettel köszönjük.

MEGHÍVÓ

Március 9-én 18 órakor

dr. Danka Miklós ortopéd orvos a gerincbetegségekről és azok megelőzéséről tart előadást a művelődési házban.

Várunk mindenkit, aki e témában érintett, szeretné ezt a betegséget elkerülni!

Iskolai hírek

„a becsület meg a szorgalom olyan, mint a jó szél,
előre hajítja az embert”

Andersen

Január 22-én a MAGYAR KULTÚRA NAPJA tiszteletére szavalóversenyt és énekversenyt rendeztünk iskolánkban. Dicséretes volt a tanulók szorgalma, részvétele és teljesítménye. Az ünnepélyes megnyitó után egyidőben zajlott a felső illetve alsó tagozatosok versmondó versenye.

A tanulók egy kötelező és egy szabadon választott verssel készültek.

A felső tagozatosok teljesítményét a zsűriben *Varga Károlyné Erzsike néni*, *Ócsai Tibor* református tiszteletes és *Toman József* a Kulturális Bizottság elnöke értékelte.

Az alsó tagozatban *Fükéné Menczer Kornélia* tanítónő, *Milichovszkyné Szalai Ilona* óvónő és *Gál Krisztina* tanítónő látták el ezt a feladatot.

Farkas János polgármester úr is megtisztelt bennünket jelenlétével ezen az ünnepen.

A zsűri külön értékelte az 1. és 2. osztályos versmondók teljesítményét.

Az eredmények a következők:

1. oszt.	I.	Bán Szabolcs
	II.	Sztyéhlik Ádám Tamás
	III.	Tiszperger Roland
2. oszt.	I.	Gurabi Vivien
	II.	Schachay Bettina
	III.	Kürtösi Dániel

Pók Mátét és *Erdélyi Kincsőt* a zsűri különdíjjal jutalmazta.

A 3-4. osztályban a következő eredmények születtek:

I.	Zoltai Fanni	3. oszt.
	Lázár Csilla	4. oszt.
II.	Gyulai Bence	4. oszt.
	Kun Henrietta	4. oszt.
III.	Ispán Kata	4. oszt.

Bohár Bence 4. oszt. és *Erdélyi Gábor* 3. oszt. tanulók különdíjat kaptak.

Felső tagozat eredményei:

5-6. osztályosok versenyében

I.	Varga Gergely	6.oszt.
II.	Apostagi Barnabás	6.oszt.
	Petz Anna	5.oszt.
III.	Erdélyi Réka	5.oszt.

7-8. osztályban

I.	Kiss Krisztián	8.oszt.
II.	Pántya Petra	7.oszt.
III.	Liptai Albertina	7.oszt.

A felső tagozatosok versmondó versenye énekversennyel folytatódott ezen a délelőttön.

I. helyezést a 6. és 7. osztályok értek el

Egyéni versenyben I. helyezett *Joós Margit* 7. osztályos tanuló lett.

Gratulálunk a győzteseknek, valamennyi szereplő diáknak, komoly, dicséretes munkát végeztek.

A felső tagozatban lezajlott az iskolai szépkiejtési verseny.

Az 5-6. osztályosok versenyében:

I.	Varga Gergely	6. oszt.
II.	Diószegi Márk	6. oszt.
III.	Apostagi Barnabás	6. oszt.

7-8. osztályban:

I.	Szénási Adrienn	8. oszt.
II.	Liptai Albertina	7. oszt.
III.	Varga Orsolya	7. oszt.

Kápolnásnyéken a területi versenyen *Varga Gergely* és *Szénási Adrienn* képviseli iskolánkat.

Január 23-án a Művelődési házban lezajlott az iskolánkban már hagyományossá vált Zenei nap, melyet ez évben az „Attila Emlékév” jegyében ünnepeltünk. Szép és emlékezetes műsort láthattunk.

Február 21-én délután 3 órai kezdettel télbúcsúztató Farsangi karnevál lesz a Művelődési házban. Kérjük a kedves szülők segítségét, támogatását úgy, ahogy minden évben tették. (Szendvicسالapanyagot, valamint tombolatárgyakat kérjük, hogy a karnevált megelőző héten szíveskedjenek az iskolába beküldeni. Kérjük, hogy szombaton délelőtt 10 órakor a Művelődési Házban a szendvicskészítésben legyenek segítségünkre. Előre is köszönjük.)

Február hónapban kerül sor a 3-4. osztályosok helyesírási versenyére.

Ezt március hónapban újabb versenyek követik. 1-4. osztályban matematikából, majd mesemondó verseny, melyet rajzkiállítással együtt tervezünk lebonyolítani. Ide szeretettel várjuk a szülőket, valamint meghívjuk a nagycsoportos óvodásokat is.

A felső tagozatosok szintén matematikában vetélkednek. A helyezést elért tanulók képviselik iskolánkat a pázmándi területi tantárgyi, illetve sportversenyeken március végén.

A hagyományoknak megfelelően az iskola szervezésében kerül sor a március 15-i események méltó megünneplésére a Művelődési Házban.

Április hónapban a felső tagozatosok *Rovásírás* tudományukat mérhetik össze, mindezt kézműves kiállítás követi a tanulók eddigi munkáiból. Továbbra is zajlanak az országos levelezős tanulmányi versenyek. Alsóban matematikából, nyelvtanból, felsőben matematikából. A „SAM-FÜLES” alsós és felsős versenyen szép eredmények születtek a második fordulóban is.

A legtöbb versenyző arany minősítést kapott.

A versenyek és programok eredményeiről, az iskolánkban lezajlott eseményekről a későbbiekben számolok be.

Addig is kívánok sok sikert a szereplésekben, jó szórakozást a szabadidőben, mielőbbi tavaszt a természetben és a lelkekben egyaránt.

Somfai Sándorné
Munkaközösség-vezető

Olvasás-szövegértés és matematikai műveltség

(országos mérés a 6. osztályban)

2003. május 8-án az Oktatási Minisztérium és az Országos Közoktatási Szolgáltató Intézmény és Értékelési Központ teljeskörű országos felmérést bonyolított le a 6. osztályban tanuló diákok körében, amelyben a korábbiakhoz hasonlóan a mi iskolánk is részt vett.

Ennek eredménye egyszerűsítve:

Matematika

Közepes községek diákjainak átlaga:	472 pont
Községi iskolák diákjainak átlaga:	474 pont
Országos átlag:	500 pont
Iskolánk eredménye:	511 pont

Olvasás-szövegértés

Közepes községek diákjainak átlaga:	473 pont
Községi iskolák diákjainak átlaga:	474 pont
Országos átlag:	500 pont
Iskolánk eredménye:	522 pont

A részletes elemzés az igazgatói irodában megtekinthető.

Iskolánk félévi tanulmányi átlaga: 4,24

Dr. Hamza Lászlóné
igazgató

POLGÁRŐR HÍREK

2004. február 23-án, hétfőn, 18 óra 30 perces kezdettel a Kultúrházban közgyűlést tartunk.

Napirend:

– az elmúlt év beszámolójának, közhasznúsági jelentésének elfogadása,
– az idei év pénzügyi tervének elfogadása,
– egyéb.

Mindenkinek lehetősége lesz hozzájárulással elősegíteni munkánkat.

A gyűlésre mindenkit szeretettel várunk, de tagjaink megjelenésére különösen számítunk. A KISBÍRÓ cikkén kívül más értesítést nem küldünk.

Idegen, rossz szándékú emberek jelenlétét csak közös erővel, saját szabadidőnk egy részének feláldozásával tudjuk megakadályozni.

Ehhez szükséges, hogy minél többször legyen figyelő szolgálat a faluban.

Folyamatosan várjuk azok jelentkezését, akik éjszakai vagy nappali szolgálat ellátását vállalják.

Várjuk a szolgálat ellátását pénzzel vagy egyéb módon támogatók adományait is. Kérjük a lakosokat, hogy rendkívüli vagy gyanús esemény észlelésekor haladéktalanul értesítsék a Polgárőr járőrt, vagy a Rendőrség ügyeletes járőrét, hogy saját és egymás értékeit, személyes biztonságát megőrizzük, megvédjük. Intézkedni csak a Rendőrség emberei tudnak, de nagy valószínűséggel a Polgárőr (ha van szolgálat) gyorsabban ér a helyszínre, jelenlétével az elriasztás, megfigyelé-

seivel az esetleges elfogás során segíteni tud.

Sokadszor is megismételjük, hogy ne engedjünk idegen, erőszakos cselekmény elkövetésével gyanúsítható embereket házukba, udvarunkba. Védjük saját és szomszédaink vagyontárgyit is! Ne higgyünk a minket aljas szándékból átverő, pénzünkre, vagyontárgyainkra utazó embereknek.

Telefonszámunk:

06-30-63-08-777

Rendőrfőnök telefonszáma:

06-30-60-65-344

Az év kezdetével eljött az adóbevallások ideje is. Ilyenkor, a már hagyományos módon lehet az adó 1%-áról, annak sorsáról dönteni. Mindenkit felkérünk, döntsön lelkiismerete szerint, és ha jónak látja, támogassa a rászorulókat. Ennek elősegítésére mellékletet tettünk az újságba. Ezen a községben működő, az 1% felvételére jogosult szervezetek vannak.

Támogatni személyenként csak egy szervezetet lehet. Természetesen más szervezet is megnevezhető. A „Rendelőző Nyilatkozat” másolható, vagy más nyomtatványon is leadható. Továbbra is várjuk, köszönettel fogadjuk az 1%-ok felajánlását, illetve a készpénzben vagy csekken történő adományokat.

Nevünk: Tordasi Polgárőrség.

Adószámunk: 19097439-1-07

Vezetőség

HACCP rendszer a kereskedelemben is!

A vendéglátásban, közétkeztetésben a HACCP rendszert a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától kötelesek alkalmazni.

Az élelmiszerek előállításának és forgalmazásának higiéniai feltételeiről szóló 90/2003. (VII. 30.) FVM-ESzCsM együttes rendelet előírja, hogy az élelmiszer-forgalmazó egységekben a HACCP rendszert szintén a fenti határidővel be kell vezetni.

A jogszabály több változást is hozott. Fontosságra tekintet nélkül az alábbiakban néhányat kiemelünk:

– Az élelmiszer-forgalmazó köteles írásban rögzíteni a belső higiéniai ellenőrzések rendjét, a munkahelyek és az eszközök tisztaságának ellenőrzését

– Az élelmiszer-előállító és élelmiszer-forgalmazó köteles a szakhatósági hozzájárulásokat, működési engedélyeket az élelmiszer-előállítás, élelmiszer forgalmazás helyén tartani.

– Takarításhoz külön munkaruházatot biztosítása szükséges.

– Az élelmiszer-szállításra használt járművek, konténerek, tartályok alkalmaságának igazolása 2 évig érvényes.

– Az élelmiszer-forgalmazásban dolgozók részére élelmiszer-higiéniai minimum vizsga letétele kötelező, ötvenként meg kell újítani.

– Élelmiszert épületen kívül, szabadban átmenetileg sem szabad tárolni. Az üzletnyitás előtti árufogadás feltételeit biztosítani kell, úgy, hogy az élelmiszer ne szennyeződjék, a környezeti hatásoktól védett legyen.

– Forgalomba hozni csak olyan nyers gyümölcsöt, zöldséget szabad, amelynek növényvédőszeres kezelésére előírt élelmiszer-egészségügyi várakozási ideje letelt. Ennek igazolása írásban megtörténik: szállítólevélen, termelői nyilatkozaton stb.

– Az üzlet előtti járdát, és az üzlethelyiség közvetlen környezetét, a rakodóhelyet állandóan tisztán, por- és sármentesen kell tartani.

A Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától új törvény lesz hatályos az élelmiszerekről is. (2003. évi LXXXII. Törvény) Igen jelentős változás, hogy a minőségvédelmi bírság mértéke a fogyasztó egészségét veszélyeztető élelmiszerbiztonsági hiba esetén a kifogásolt tétel értékének másfélszerese, de legalább ötvenezer forint.

ÁNTSZ Gárdonyi Városi Intézete

KÖRNYEZETÜNK HÍREI

Februárban minden háztartás új EU szabványnak is megfelelő kerekese kukákat kap. Némi türelmi idő után a szemétszállítást végző csak az ebben a kukában kitett szemetet fogja elszállítani. A kuka mellé kitett, összecsomagolt, zsákos szemét nem kerül elszállításra. Ezért akinek egy kukánál (120 l) több kommunális szemete keletkezik egy hét alatt, azok újabb kukát állítsanak be (ugyanilyet igényelhetnek), de azok dupla szemétszállítási díjat kötelesek fizetni.

Egyben kérjük, hogy mindenki jelölje meg saját kuka edényét, az elcserélés, ellopás elkerülése végett. Ne feledjék: a kukákat anyagi felelősséggel vették át.

És a tavasz jön! Ha tetszik, ha nem. Ez viszont már kötelezettséget is ró ránk mind a kertünkben, mind a közterületen.

Közterületeinken annak ellenére, hogy a csatornázással rendtelenséget fogunk okozni, szükséges a fák metszése permetezése, a lehullott levelek elégetése.

A hó elolvadásával előbukkanó szemét összegyűjtése is a mi feladatunk, elvégre mi dobáltuk el. Nem?

Közterületen összeszedett falevelet és száraz ágat égetni, csak a vízelvezető árokban lehet az égetés szabályai betartásával.

A tanító visszaemlékezései

Pályám emlékezete

AZ ELSŐ BEÍRATÁS

Eljött az augusztus vége, a szülők egyre érdeklődtek, hogy mikor lesz a beíratás. Megjelöltem a hónap utolsó napját, de nem tudtam, miből is áll a „beíratás”. Előszedtem elődöm naplóját, aki sok éven át tanított ott. Volt mindenféle napló – felvételi, (anyakönyvi), haladási, aztán meg tananyag-beosztás, mulasztók nyilvántartása és hasonlók. Persze, ezeket a nyomtatványokat már előbb be kellett volna szereznem, de a képzőben nem nagyon foglalkoztak ilyesmivel, így a régi anyakönyvi napló üres lapjaira veztettem be az első osztályosok adatait. Az előző éveket csak át kellett másolnom. Úgy éreztem, ez a része rendben volna a dolgoknak.

Általában az édesanyák hozták el első osztályos gyerekeiket. Amikor az első csemetét beírtam, az anyja a hóna alól egy kis kakast húzott elő, és a kezembe adta. Én ilyenre nem számítottam, nem is hallottam hasonlóról: nem akartam elfogadni. Az anya elutasításomat nagy sértésnek vette, nem volt mit tenni, el kellett fogadnom. Jött a másik, szintén egy „idei” kakással. Elvettem. Mint később kiderült, itt ez volt a szokás. Az első osztályossal járt egy kakas a tanítónak. Végül nagy szegyenkezve jött egy mama és elnézést kért, hogy most ő nem tud kakast adni, nem sikerült a tyúkültetés, de hozott egy szakajtó tojást.

A többi osztály gyerekei maguk hozták tavalai bizonyítványukat a beíratáshoz. A nagyobbak jelentkezése jó volt beszélgetésre, ismerkedésre. A mintegy 60 fő nagy zsúfoltságot jelentett, és hat osztályt!

A gyerekek származását és szüleit tekintve, no meg a vagyoni viszonyokat nézve, a tanulókat két csoportba lehetett osztani. A szülők mintegy fele gróf Hadik uradalmának alkalmazottja, „cselédje” volt, évi „kommenciával”. Gyerekeik többnyire értelmesekek, közvetlenekek voltak. Szimpatikusak.

Az iskolások másik fele falusi szegény parasztok gyermeke volt. A szülők 2-3 holdon vagy még kisebb földcskén gazdálkodtak, ahol nem lehetett nagy haszonra számítani. Tehenet tartottak, disznót hizlaltak, sok baromfit. Ezekből éltek. Gazdag ember egyébként a faluban csak egy-kettő akadt, nekik 20-30 hold körüli volt a birtokuk, több tehenet is tartottak. A tejet jórészt a községben állomásozó határőr laktanyában értékesítették, állataikat vásárokon adták el.

Az egyik nagyon fukar volt – nemcsak idegenekkel szemben – magával is. A kukorica töréskor például a szekér után ballagva felszedte a lehullt pár szem kukoricát is. A felesége még fukarabb. Még a petróleum lámpát sem használta, mert az pénzbe került; holdvilágos esteiken kiült a gangra és ott font. De amikor a templomot renoválták, egy festőművésszel képet festetett a falra, s aláírta, hogy azt „Hajdu György és neje készítette. 600 pengőt fizetett érte, ami akkori fél évi fizetésemnek felelt meg. Nagy pénznek számított.

A faluban szolgáló katonák, vámosok, vasutasok gyermekei közt is mindig akadt iskoláskorú. Ezek is odajártak.

Akkor a faluban mintegy 50-60 cigány élt a legnagyobb szegénységben, kunyhókban, a hegyoldalon. Sok volt az iskolaköteles, de alig párat sikerült beiskoláznia. Volt olyan gyerek, aki csak nyáron járt – nagyon hiányos öltözetben iskolába – több éven át is. Megtanult legalább szótagolva olvasni. Télen ruha, cipő hiánya miatt nem jöttek. Hatóságilag sem lehetett semmit tenni. A cigányok élettritusza igazodott az évszakokhoz. Számukra a tavasz, illetve a nyár eleje volt az Eldorádó. A falu szélén vezető országút mellett hatalmas eperfák sora állt, korán meghozta fekete, szürke és fehér termését. Ilyenkor szinte az egész cigánysor a fákon lakmározott, a hatalmas, mézédés szemekből. Vedrekben haza is vitték. Egészen

kigömbölyödtek a téli sanyarúság után.

Eperszezon után következett az aratás. El-elhívogatták a felnőtt férfiakat markot szedni, cséplőgépnél segíteni és hasonlókra, s ezért természetben kaptak búzát, kukoricát. De karácsonyra a készletek elfogytak. Nagy bajok lettek volna télen, ha a falu nincs berendezkedve fafűtésre. Senki sem fűtött szénnel, csak fával. Egy vasutas volt, aki munkahelyén szenet kapott, szidták is, hogy „elbűdösíti” a falut a szénfűtéssel. A hegyen – igaz egy órai mászás kellett hozzá a sziklák közt – az uradalom 1800 holdas erdejében mindig volt annyi száraz fa, hogy meg tudtak rakodni. Minden családnak megvolt a maga szállítója, akitől egy kis lisztet, netán szalonnát vagy egy-két kanál zsírt kapott, így a szegények sem haltak éhen. A falu levegője jellegzetes illatot kapott a fafűtéstől. Mindig a meleg családi tűzhelyet juttatta eszembe.

A cigányság három társadalmi rétegre volt tagolható.

A Csikó család tagjai közül került ki a cigányzenekar. No, nem valami országos szint, de falusi lakodalmakra elhívták őket. Ott jól is lakhattak. Ők voltak a legszorgalmasabbak, akik aratni jártak és kisebb munkákat vállaltak. Iskolába is került belőlük.

Másik a Toldi család, akik szép nevet viseltek, de nagyon alacsony szellemi képességükkel főleg fahordással keresték sovány kenyerüket. Volt még egy cigány kovács, de szakmája termékeinek nem volt keresete, szegkövacs volt.

Az elitet egy „iparos” képviselte, „vállalkozó” volt, már ami a keresetet illeti. Kapott egy írást a községi előljárástól, hogy pöcegödör tisztítást vállalhat. Ez volt az „ipartja”. Az írást mindig magával hordta, és ahol valami kétékedés merült fel személyével kapcsolatban, büszkén mutogatta. Ő maga nem tudott olvasni.

A dokumentumra egyébként gyakran szükség is volt, mert az „ipar” megkezdése előtt rum-üzemanyaggal fel kellett tölteni a „gépet”. Ehhez azonban előlegre volt szükség, s az „ipar” felmutatására általában mindig kapott is. Egy vödörből készített, rúdra erősített eszközzel végezte a munkát, jó italos állapotban. Munkából jövet ő elől ment, utána a felesége, majd a lánya; libasorban húztak végig a falun, hegyoldali bódéjukba. Általában akadt munkája vagy a faluban, vagy a szomszédos községekben. A mi iskolánknak is ő volt a vállalkozója. A normát és fizetést az ülőhelyek száma szabta meg.

Legnagyobb bevételét a laktanya hatalmas gyűjtőmedencéjének szakszerű rendbe tétele jelentette. Ilyenkor több száz pengőhöz jutott. Ennyi értékű rum a falu kis korcsmájában nem is volt, de ez nem jelentett akadály. Ilyenkor családjával Miskolcra utazott. Amíg a pénzből tartott Dögös Józsi – mert ez volt a gúnyneve – nem tért haza. Volt olyan eset, hogy a város főutcáján cigányzenekarral kísértette magát. Végül is az ital ölte meg. Hirtelen meghalt. Azt mondták: „kigyúlt benne a pálinka”.

Sztrányay Miklós:

Március-október

(variáció)

...szájbarágott miértekre,
temondáddal válaszolnak;
megengedik,

hogy önmagaddal gyülekezz
tüntethetsz a tüntetők ellen,
megmondják, hogy mit kiabálsz,
gondoskodnak rólad, láthatod,
berácsozzák az ablakod,
hogy tolvaj be ne törjön,
hogy lopva ki ne törhess,
biztonsági zárok óvnak,
hogy meg ne unjad
a panellakást,
hogy FEL ne szedjed
AZ UTCAKÖVEKET.

Karácsony-húsvét

(variáció)

Napba öltözött
Izrael leánya,
ölében a drága,
világ világossága.

Sarokkő-sarka,
fogantatása-lánca;
tarziszkő-zúzása
arany-bálvány-borjű
törött-tábla-tánca,
kéken-izzó-tavak
kövek-csobbanása,
testem-törétése
vérem-ontatása:

utolsó vacsorám,
első misém.

„Mostan emlékezem az elmúlt időkről”
(Ilosvai Selymes Péter)

Történetek, emlékek településünkéről

Volt egyszer egy tsz

A II. világháború után Tordas község lakossága szorgalmas munkával rövid időn belül megteremtette az élethez szükséges feltételeket. A földosztás végrehajtására létrejöttek a földosztó bizottságok és a nincstelenek és kisbirtokosok között felosztották a nagybirtokot. A háború nagymértékű pusztítása miatt a gazdálkodás beindításához más megyékből szereztek be a szükséges állatállományt.

Néhány erőt gyűjtő év után, az országban az elsők között, 1949. március 18-án az Erdőmajorban élő cselédek megalakították a termelősövetkezetet „Béke” Tsz. néven. Nem mindenki lépett be a tsz-be. Voltak, akik megmaradtak egyéni gazdáknak, főleg azok, akiknek még volt igavonó állatja: lova, vagy ökre. Ők úgy gondolták, úgy hitték, hogy önállóként jobban boldogulnak. De voltak olyanok is – itt is és másutt is – akinek nem tetszett pl. a megválasztandó elnök személye, vagy ő szeretett volna elnök lenni, de nem őt választották stb. Voltak olyanok is, akik később mégis a közös gazdaság tagjai lettek, mivel az általános politikai irányzatból is az következett, hogy a közös gazdaságoké és az összefogásoké a jövő. Ez a termelősövetkezet kezdettől fogva aránylag jól működött, az elnökök azonban gyakran váltották egymást.

Első volt: *Szanyó Sándor*, majd a követte: *Borosnyán István*, *Kardos István*, majd *Kardos József*. Őt követte az egykori erdőmajori tanító, aki eredetileg a Szarvasi Mezőgazdasági Szakiskolát végezte el: *Erőss Zoltán*, aki előbb míg a Felvidékről ki nem telepítették, gazdasági íspán volt. Majd őt is leváltották és újra csak a tanítással foglalkozhatott, bár a tsz. elnöksége idején is tanította az erdőmajori gyerekeket.

Nagy István lett a Béke Tsz. elnöke, aki a tordasi és a gyúri termelősövetkezetek 1962. január 1-jei egyesítéséig vezette a tsz-t.

Az erdőmajoriakat követve Tordason 1954-ben 12 család megalakította az „Új Élet” nevű tsz-t. Elnöke *Mészáros Károly*, majd *Kiss Pál*, később *Réti Béla* lett.

1956-ban mind az erdőmajori, mind a tordasi tsz megmaradt, tagjai nem mondták ki a feloszlást.

1957-ben megszűnt az addig kötelező termény és állat beszolgáltatás, ami pozitív hatással volt a szövetkezet fejlődésére is, és akik még nem voltak tsz. tagok azok is beléptek a szövetkezetbe.

A tsz-ek fő terménye a búza és a kukorica, de jelentős volt a cukorrépa is. Állattartásban a tejelő szarvasmarha és a sertés a mérvadó. Eleinte az állatok és eszközök nagy része a háztájiban került elhelyezésre, mert nem volt elég épülete a szövetkezeteknek.

A tordasi ember munkaszeretet, párosulva a szövetkezésben lévő erővel (a Hangya Szövetkezeti mozgalom erős szövetkezeti múltát eredményezett) csodákra volt képes. A helyben maradó emberek megtalálták számításukat a földdel való gazdálkodásban. Ha lassan is de fejlődtek, boldogultak.

1962. január 1-én a két szomszédos település három termelősövetkezetéből Tordas-Gyúró Egyetértés MG. Tsz néven új szövetkezet alakult. Az egyesülés szükségességét a nagyüzemi gazdálkodásra való áttérés, a hatékonyság indokolta. A három tsz. munkaereje, gazdasági épületei, és az akkor már jelentős számban lévő mezőgazdasági gépei jó alapot teremtettek a fejlődéshez.

A tsz. elnöke *Vacsi Károly* mezőgazdász, a főmezőgazdász pedig *Kovács Sebestyén Miklós* mezőgazdász mérnök, néhány évvel később a főkönyvelő: *Sztyéhlik László* lett. A tsz. összes közös területe 5.037 kth. volt. A tagok száma: 576 fő a dolgozók száma: 570 fő, a nyugdíjasok száma: 98 fő volt.

A közös gazdaság az ország hatvanas évekbeli fejlődésével együtt töretlenül fejlődött, eredményeik közelítették az országos átlagot (később az '80-as években azt meg is haladták).

Néhány adat:	1961	1965	1968	1972
Összes közös terület	5.037	5.063	5.031	5.170
Tagok száma	576	522	529	479
Dolgozó tagok száma	570	446	466	360
Nyugdíjasok	98	141	148	180
Termésátlag q/kh.				
– őszi búza	13,1	16,4	14,5	22,8
– kukorica	8,7	18,3	19,5	30,2
– cukorrépa	92,0	222,0	176,7	240,0
Hízósertés értékesítés db.	996	2067	3232	4200
traktorok száma	12	28	35	39
kombájnok száma	—	1	4	4
1 kth. szántóra jutó műtrágya kg.	0,37	1,76	5,12	5,20
kiosztott jövedelem m/Ft	5.600	6.862	9.270	10.500

E néhány adatokból is látszik, hogy a tsz. közös gazdálkodása mindent összevetve fejlődő, de a dolgozó tagok száma csökkenő. Nő viszont és igen jelentősen a nyugdíjasok száma (Ez később nagy terhet jelent a közös gazdaságnak). A csökkenő taglétszám is szerepet játszott abban, hogy 1972-ben már cukorrépat nem is vetettek, nem is termeltek.

(Az eddigi visszaemlékezés teljes mértékben *Bogár János* „Tordas község története” kéziratára alapul).

Az 1960-as évek végére a tsz. vezetősége mind a termelési szerkezetben, mind a gazdasági vezetésben korszerűsítésre törekedett.

Fő termelt növények, a búza és kukorica, cukorrépa (az ercsi cukorgyárra alapozva), állatok közül pedig a sertés tenyésztés, a tejtermelő szarvasmarhák mellett a szarvasmarha hizlalás, a juh tartás.

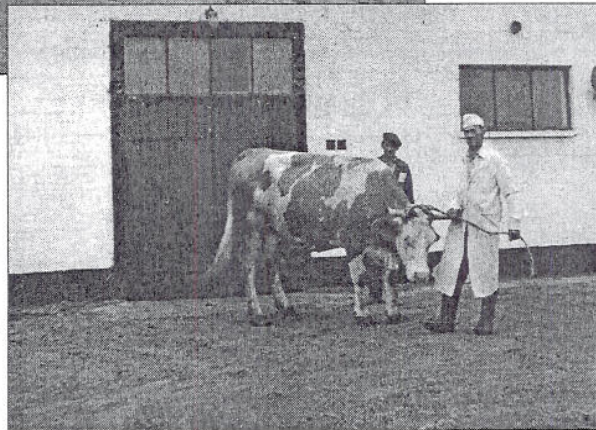
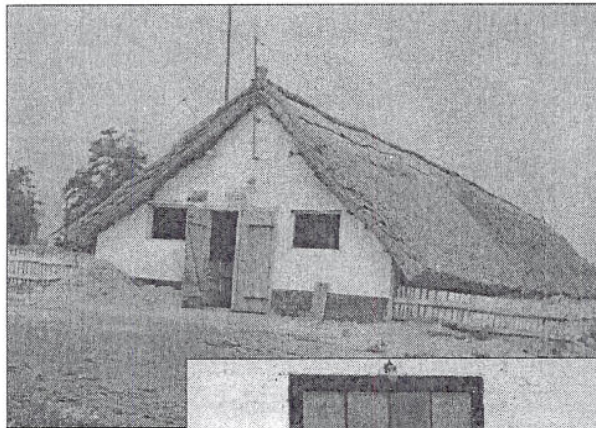
Szakember gárdája a nagy öregek mellett – a teljesség igénye nélkül – *Hegedűs István*, *Hegedűs Lajos*, *Görcs Ferenc*, *Kiss Pál*, *Brezina Sándor*, *Ribi Sándor*, *Cigány Lajos*, *Szücs Kálmán* megjelentek a képzett főiskolát, egyetemet végzett szakemberek. A '60-as évek végén már 10 diplomás is dolgozott, a mezőgazdaságba visszáramlott a szakképzett emberek egy része. Az ekkor a tsz-ben dolgozó

felsőfokú végzettségűek: *Poledovics Imre*, dr. *Hamza László*, dr. *Pápai Péter*, *Nagy Ferenc* – helyére *Hidvégi Ferenc* került, *Kaszás Lajos*, *Fürjes Lajos*, *Iván Ferenc* és felesége, a tsz. elnöke, főmezőgazdásza és főkönyvelője.

Mind a szakember gárda, mind a fejlődés lehetővé tette a szövetkezet termelésének és munkaszervezésének korszerűsítését.

Az 1970-es évek nagymértékű fejlődéséről, a településekre, emberekre gyakorolt hatásáról a következő számban írok.

márki

Amit Európában már tudnak, és amit tudni illik

Amit már Európában alkalmaznak

EU élelmiszerbiztonság

Az Európai Unióban a BSE (szivacsos agyvelőgyulladás) vagy a dioxin okozta sokk a közvéleményben középpontba emelte az élelmiszerbiztonság kérdését. Így ez az EU fogyasztóvédelmi- és egészségpolitikájának szerves része lett. A „gazdaságtól az asztalig” megközelítést ezért a csatlakozó országoknak is el kell fogadniuk. Az élelmiszerbiztonsági kérdések a csatlakozási tárgyalások két területe között oszlottak meg:

– 1. fejezet: „Az áruk szabad mozgása” foglalkozik az élelmiszerekkel kapcsolatos jogszabályokkal,

– 7. fejezet: „Mezőgazdaság” taglalja az állategészségügyi és növény-egészségügyi kérdésekkel és az állatok takarmányozásával.

Az **élelmiszerekkel foglalkozó jogszabályok** tartalmazzák az általános szabályokat a higiéniára és ellenőrzésre, az élelmiszerek jelölésére, az élelmiszer-adalékanyagokra, az élelmiszerek csomagolására és a genetikailag módosított élelmiszerekre vonatkozóan.

Az **állategészségügyi szabályozás** kiterjed az állategészségügyre, az állatok jóllétére, azonosítására és regisztrációjára, a belső piaci ellenőrző rendszerekre, a külső határellenőrzésre és az állati termékekkel kapcsolatos létesítményekkel szembeni közegészségügyi követelményekre. A gyakorlatban az állategészségügyi importellenőrzés a bemutatott állatok, vagy állati termékek okmányellenőrzését, azonosítását és fizikai ellenőrzését foglalja magában. Az első EU határátlépési ponton elvégzett ellenőrzéseket követően az állatok és a termékek elvileg szabadon mozoghatnak a belső piacon.

A **növényegészségügyi szabályozás** kiterjed a növényegészségügyre (káros szervezetek, gyomirtószerek), magvakra és szaporítóanyagokra és a növényekkel kapcsolatos higiéniára.

Az **állatok takarmányozásával kapcsolatos jogszabályok** szabályozzák a takarmányok és adalékanyagok biztonságát, jelölését, a takarmányban található szennyezőanyagokat, az ellenőrzést és a felügyeletet. (Pl. az EU-ban a sertéseket és baromfiféléket is tilos hús- és csontliszttel etetni.)

Az élelmiszerbiztonság olyan eleme a bővítési folyamatnak, amelynél az EU nem vállalja annak kockázatát, hogy az élelmiszerbiztonsági színvonal csökkenjen, vagy hogy a fogyasztók nagyobb kockázatnak legyenek kitéve. Alapvetően fontos a joganyag teljes körű átvétele, a közigazgatási struktúrák és eljárások megerősítése és reformja.

Az élelmiszerbiztonság fő kérdései az új tagállamok esetén:

– Képes-e az új tagállam az EU-nak megfelelő ellenőrzések elvégzésére az EU-n belüli kereskedelemben és a harmadik országokból történő import esetében.

– A BSE-re (szivacsos agyvelőgyulladás) vonatkozó EU-ban érvényes egészségvédelmi szabályok magas színvonalának való megfelelés.

– Az élelmiszer-feldolgozó létesítmények EU-szabványoknak megfelelő színvonalra hozása (alkalmazkodás, átépítés vagy létrehozás). Azokat a létesítményeket, amelyekre nincs átmeneti időszak, és amelyek nem felelnek meg az EU-normáknak bezárják.

Az új tagállamokban az élelmiszerhigiéniai, állategészségügyi és a növény-egészségügyi jogszabályok betartását a FVO (Élelmiszer- és Állatgyógyászati Hivatal) ellenőrzi.

Az élelmiszerbiztonság tekintetében a fogyasztó azt várja el, hogy megbízható, megfelelő forrásból származó terméket kapjon. Ezt az igényt össze kell egyeztetni a mezőgazdaság és az élelmiszeripar termelési gyakorlatával. Mindezt nemzetközi jogi szabályozással és annak egyeztetésével érik el. Továbbá biztosítani kell azt is, hogy a jogszabályok mindenkire egyformán érvényesüljenek.

A magyar élelmiszerbiztonságról általában elmondható, hogy jól felkészült szakembereink és jól felszerelt laboratóriumaink vannak. Az alkalmazott módszerek is megfelelnek az európai előírásoknak. A kormány által felállított Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatalnak (66/2003 (V.15.) Kormányrendelet) új feladatai is vannak, melyek a következők: kockázatértékelés, gyors reagálásra képes csoport felállítása és az élelmiszerek nyomon követhetőségének biztosítása. A **kockázatértékelés** elsősorban a tudósok feladata, melynek során meg kell határozniuk, hogy az általunk állandóan fogyasztott élelmiszerekben mennyi mérgező anyag található.

A **gyors reagálásra képes csoport** dolga egy járvány vagy tömeges mérgezés esetén azonnal kiszállni a helyszínre, odahívni a szakembereket és gondoskodni a veszély elhárításáról. Az **élelmiszerek nyomon követhetőségének biztosítása** magában foglalja az egyes termékek regisztrációját (milyen talajon, milyen körülmények között mit termelnek, milyen technológiával, technikával dolgozik a termelő) és állatvédelmi feladatok is helyet kapnak benne. A termelőknek minden ponton kontrollált termelésre kell felkészülniük. A nyomon követhetőség révén a járvány azonnal felderíthető, és megakadályozható a szétszóródása, elterjedése, így a fogyasztók bizalma nemvész el. Sajnos Magyarországon ma még hiányos egyes élelmiszereknél az eredet azonosítása, előfordul, hogy ellenőrzések, vagy ételfertőzések esetén nem tisztázható a nyersanyag vagy élelmiszer származása.

Az élelmiszer-kereskedelemben is a jogi szabályozás alapja az élelmiszerekről szóló 1995. évi XC. törvény, valamint a végrehajtására kiadott, többször módosított 1/1996. (I. 9.) FM-NM-IKM együttes rendelet. Az élelmiszerek jelöléséről, reklámozásáról, vizsgálati módszerek alkalmazásáról szóló rendelkezésben átvette az EU szabályozást. Több miniszteri rendelet is az EU szabályozás szintjén foglalkozik az élelmiszerek forgalmazási rendjével, ellenőrzésével, vizsgálati díjával, minőségvédelmi bírsággal. Az élelmiszerek vonalkódjáról nemsokára olyan információk is megtudhatók, amelyek a termék eredetét, beltartalmát igazolják. Néhány terméknél, mint például a bor, az ásványvíz, már kap ilyen tájékoztatást a fogyasztó. A termékeken megjelenő címkéknek tartalmaznia kell az áru pontos megnevezését, a gyártó vagy forgalmazó pontos nevét és címét, származási helyét. Speciálisan az áru jellegétől függően az összetételét, méretét, használhatósági idejét stb.

Nézzünk szembe a magyar valósággal. Az előzőekben leírtak bizony nagyon nehéz helyzet elé állítják az:

- Élelmiszer termelőket;
- Élelmiszer feldolgozókat;
- Élelmiszerrel kereskedőket;
- A magyar államigazgatást;
- A hatósági ellenőröket.

(Folytatás a 9. oldalról)

Mert:

Nagyon sok pénzbe kerül a technikai és technológiai megvalósulás

Meg kell szokni a szigorú hatósági előírásokat, ellenőrzéseket, adminisztrációt

A szabálytalankodót, károkozót szigorúan bünteti a hatóság és a piacgazdaság is.

Lelkileg nem vagyunk felkészülve.

Nem szeretjük az elszámoltatást.

Hozzá szoktunk, hogy „MINDEN ELINTÉZHETŐ”.

Pedig igaz, hogy akik etetnek bennünket azok is fogyasztók, és szeretnénk azt, amit ők nem esznek meg, azt mások asztalára se tegyék! Akkor leszünk igazán Európában ha a testi és lelki táplálást a politikusok, az élelmiszertermelők, a kereskedők „TISZTÁN” adják a fogyasztóknak azaz NEKÜNK.

Derecskei János

...és amit tudni illik?

Az európai nyugdíjak felé

Csatlakozásunkkal nem várható azonnali nagy változás a nyugdíjak értékében. Magyarország belépése után továbbra is a magyar társadalombiztosítási törvények és nyugdíjszabályok maradnak érvényben. A nyugellátás a hazai szabályok alapján folyamatos marad, a csatlakozás ezt nem érinti.

EU-tagságunk viszont – a gazdasági növekedésre gyakorolt kedvező hatásokon keresztül – hozzájárul ahhoz, hogy a nyugdíjak értéke fokozatosan emelkedjék. A felzárkózás üteme az ország hosszú távú versenyképességétől és a magyar kormány lépéseitől függ.

Az uniós jogszabályok a tagállamok nyugdíjszámára az EU egész területén biztosítják a szociális védelmet. Ez kiterjed az öregségi, a rokkantsági és a hozzátartozói nyugdíjakra. Ugyanez vonatkozik azokra is, akik más EU-tagországban szereztek munkájukkal nyugellátást, vagy nyugdíjasként más EU-tagországban telepedtek le. Ha tehát egy magyar nyugdíjas az EU egy másik országában dolgozó gyermekéhez kíván költözni, semmi akadályja nincs annak, hogy új lakhelyén is hozzájusson a – Magyarországról átutalt – nyugdíjához.

Ha valaki több EU államban dolgozott, a nyugdíjjogosultságnál figyelembe vett évek nem vesznek el, hanem összeadódnak.

Azok, akik kevesebb biztosítási időt szereztek Magyarországon, mint amennyi a nyugellátásra jogosít, ám az uniós országokban szerzett biztosítási idejükkel együtt már jogosultak a nyugdíjra, a biztosított évek összevonásával jutnak hozzá nyugdíjukhoz.

Ez akkor aktuális, amikor az érintett eléri a nyugdíjkorhatárt és összességében rendelkezik a nyugdíjjogosultsághoz szükséges minimum szolgálati idővel. A nyugdíjjogosultság megállapítása és a nyugdíj összegének kiszámítása az egyes tagállamokban eltöltött biztosítási és tartózkodási időszakok alapján történik.

Itt figyelembe veszik mindazon tagállamok jogszabályait, ahol a kérelmező – munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként – dolgozott. A nyugdíjat a jogosult ezután itthon vagy bármely tagállamban felveheti.

márki

HIRDETÉSEK

BIOPATIKA Drogéria és gyógynövénybolt
Nyitva tartás: hétfő – péntekig 14-16 óráig
Telefon: 22/467-650, 06-30-268-58-43

ENIKŐ Ékszerbolt Eladás, készítés, javítás, felvásárlás.
Nyitva: K-P 8-17-ig, Szo: 8-12-ig (hétfő szünnap)
2462 Martonvásár, Dózsa Gy. u. 6 (Tsz. udvar) Tel: 22/460-613.

Fogtechnikus
Kiss László 2463 Tordas, Szabadság út 1/M. Tel.: 06/22-467-810.

Könyvelés, adótanácsadás, bevallások elkészítése, magánszemélyek, vállalkozók, vállalkozások részére (visszamenőlegesen is) felelősségvállalással.
Telefon: 22-467-195, mobil: 06-30-9517-137

BILIG autósiskola Tanfolyamok folyamatosan! Személygépkocsi, tehergépkocsi, nehéz pót, motor-vezetői, Moped, B+E, A, B, C, E Szaktanfolyamok! Hajóvezető, árufuvarozó, gépkezelő, targoncavezető, T.I.R., A.D.R.

Jelentkezési helyek: Érd, Budai út 11., Katalin üzletház 9-17 óráig
Telefon: (23) 361-531, (30) 944-0561, (30) 931-8556
Érd, Bagoly u. 118. 7-17 óráig. Tel./fax: (23) 361-013, (30) 944-0561

Sövénynek való télizöld fagyal, mályvacserje, oszlopos tuja, többféle cserje-, és fafaj eladó. Cím: Botta Pál Tordas, Rákóczi út 41. Tel. 22/ 668-051, 668-052

Kerttervezést, kerítésépítési, kútúrasi engedélyezési tervekészítést, kertépítést, kertfenntartást vállalunk.

Cím: Bottáné Böröczffy Erzsébet, Tordas, Rákóczi út 41.
Tel. 22/ 668-051, 668-052.

Marsci INGATLANKÖZVETÍTÉS 2030. Érd, Hivatalnok u. 24.
Tel.: 23-365-930, 30-9365-930.

JORDÁKI asztalos 2030 Érd, Hivatalnok u. 69. Tel: 30-9241-813

PIKTO-COLOR Kft., festők boltja 2030 Érd, Velencei u. 19-21.
Tel: 23-363-035

GYIRIVILL Kft, Villanyászok Boltja, 2030 Érd, Budai út 45. Tel: 23-368-799
2462 Martonvásár, Budai u. 23. Tel: 22-460-849

MONOBAU Kft. építőanyag kereskedelem 2030 Érd, Sárd u. 32.
Tel: 23-372-014, 13-390-313.

Személyi és Vagyonőri tanfolyam indul, most érettségi nélkül, munkalehetőséggel, február végén Martonvásáron.

Havi kereseti lehetőség 12 munkanap alatt 100-120 ezer forint. A tanfolyam szakmunkás bizonyítványt ad! Fazekas Imre (22) 470-255; 06-20-586-91-62

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik
TÓTH PÁLNÉ
temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek,
ezzel is fájdalunkat igyekeztek enyhíteni.

Gyászoló család

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik
MÁRKUS KÁROLYNÉ
temetésén részt vettek, fájdalunkban osztoztak,
sírjára virágot helyeztek.

Gyászoló család

Kishíró — Független kéthavilap

Kiadja: Tordas Község Önkormányzata.
Szerkeszti: a szerkesztő bizottság F.k.: Márki Ferenc
Számítógépes kiadványszerkesztés:
MÁTRIX Kft. Székesfehérvár, Zichy liget 10. Tel.: (22) 503-008
E-mail: matrixkf@axelero.hu
Megjelenik kéthavonta, 600 pld-ban.
Készült: Duna-Print Kft., Dunaujváros, Gutenberg köz 2.
F.v.: Farkas István